MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
ANNA FELICE

Seduta tat-23 ta' Ottubru, 2013

Rikors Numru. 3/2013

L-Imhallef Dr Carmelo sive Lino Farrugia Sacco

vs

L-Onorevoli Prim Ministru, l-Avukat Generali u l-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni ta' Dr. Carmelo sive Lino Farrugia Sacco, fejn wara li gie premetta illi:

Fit-18 ta' Dicembru, 2012 l-esponenti gie notifikat b'ittra tal-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja, akkumpanjata b'diversi dokumenti, *inter alia* b'mozzjoni ghall-ghemil ta' indirizz lill-President skond l-artikolu 97 tal-Kostituzzjoni ta' Malta li biha l-Kamra tad-Deputati qed

titlob lill-President sabiex jitnehha mill-kariga tieghu ta' Imhallef mill-Qrati Superjuri;
Fis-27 ta' Dicembru, 2012 (data lilu mposta mill-istess Kummissjoni) l-esponenti intavola r-risposta jew dikjarazzjoni tieghu, anke jekk ma naqasx milli jilmenta miz-zmien qasir lilu allokat ghal tali fini;

In linea preliminari, u fit-termini ta' l-artikolu 101 A (4) (b) tal-Kostituzzjoni u ta' certi principji assodati sija taht l-istess Kostituzzjoni, kif ukoll taht il-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali, fid-dikjarazzjoni tieghu l-esponenti ssolleva b'eccezzjoni r-rikuza tal-membri tal-Kummissjoni, l-Onorevoli Imhallef Victor Caruana Colombo u tal-Avukat Dottor Reuben Balzan, u dan ghar-ragunijiet espressi fl-istess dikjarazzjoni, kif riportat hawn taht:

"A. PRELIMINARI:

L-Imhallef Lino Farrugia Sacco qieghed jitlob ir-rikuza tas-sinjuri segwenti:

(a) L-Imhallef Victor Caruana Colombo minhabba li hu mahtur mill-Prim Ministru li ressaq il-mozzjoni (il-persuna li hatritu hija l-persuna li ghamlet il-mozzjoni) (Kap 12 – 734 (1) (h)); li ukoll kien wiehed milli wasal ghad-decizzjoni tal-2007 u ghalhekk il-mertu gja gie quddiemu (Kap 12 – 734 (1) (d) (ii);

(b) Dr Reuben Balzan minhabba l-konnessjonijiet kbar li ghandu ma' Dr Simon Busuttil – Deputat Kap tal-Partit Nazzjonalista – li gja esprima ruhu bl-aktar mod skjett kontra l-Imhallef Farrugia Sacco. Hemm l-element ta' l-affiljazzjoni.
L-eccezzjoni tar-rikusazzjoni mhix wahda kapriccuza. Kien il-Prim Ministru li, b'inizjattiva improvida assuma l-paternita` ta' l-akkuzi fil-konfront ta' l-Imhallef Farrugia Sacco, u kien hu, flimkien mad-Deputat tieghu Dr Simon Busuttil li fil-pubbliku ddemonizzaw lill-Imhallef u invokaw ghal aktar minn darba r-rizenja tieghu. Evidentement, ghar-ragunijiet premessi, iz-zewg membri, li taghhom qed tintalab ir-rikuza, ma jistghux jitqiesu mparzjali u oggettivi,

jew, almenu, ma jistghux jitqiesu li ser javvicinaw il-materja hlief minn vizjoni u disposizzjoni pre-determinata. Fi kliem iehor, tezisti *a reasonable apprehension of bias*, ossija, skond id-dottrina Ingliza *a real possibility of bias*, u dan jimmilita biex dawn iz-zewg membri jastjenu, jew jigu rikuzati. Ma jkunx inopportun li jigi senjalat illi, ankorke` skond il-Kap 12, ma jkunx hemm lok ta' rikuza u / jew ikun hemm divjet ta' astensjoni, xorta wahda tista' tinholoq sitwazzjoni li tikkuntrasta mad-drittijiet fundamentali u kostituzzjonali ta' individwu (ara **Irene Bonello vs Onor Prim Ministru** – Qorti Kostituzzjonali, 28 ta' April, 2000.) Il-kaz prezenti jirrientra wkoll f'din l-inkwadratura"

Ta min isemmi dak preskritt mill-artikolu 101A (4) (b) tal-Kostituzzjoni li jaghmilha cara li membru tal-Kummissjoni ghandu jastjeni u jista' jigi rikuzat fl-istess cirkustanzi bhal Imhallef tal-Qrati Superjuri.

Fil-kors tal-ewwel seduta tenuta fit-3 ta' Jannar, 2013 giet dibattuta l-eccezzjoni surreferita, kif ukoll l-astensjoni tal-Avukat Generali, qua membru iehor tal-istess Kummissjoni. Inoltre, *sua sponte* l-Prim Imhallef, Chairman ta' l-istess Kummissjoni, attira l-attenzjoni ghall-fatt illi, meta huwa kien ghadu jivvesti l-kariga ta' Avukat Generali, huwa kien ippartecipa fid-deliberazzjonijiet u decizjoni li kienet tat l-istess Kummissjoni fis-27 ta' Dicembru, 2007 di fronte ghall-esponenti. Fl-istess seduta Dr Sciberras talab jekk l-Avukat Generali jikkonfermax jekk il-Prim Minsitru jew l-Ezekuttiv ikkonsultax mieghu jew id-Dipartiment tieghu, b'mod dirett jew indirett, fuq il-materja oggett tal-mozzjoni prezentata mill-Prim Ministru u dana minghajr il-htiega ta' guramenti.

Fl-10 ta' Jannar, 2013 fin-12.30 p.m. l-Imhallef Farrugia Sacco rcieva kopja tal-minuti u annessa maghha s-segwenti dikjarazzjoni mhux iffirmata:
"Dr. Peter Grech, l-Avukat Generali, b'riferenza ghall-verbal maghmul minn Dr. Philip Sciberras, ghan-nom ta' l-Imhallef Farrugia Sacco fejn talab dikjarazzjoni jekk hemmx ragunijiet ghall-astensjoni ta' l-Avukat Generali milli jkompli jiehu konjizzjoni tal-kaz, jiddikjara li ma hemm ebda raguni skond il-ligi li taghti lok ghal tali astensjoni."

Fuq it-talba tal-esponenti biex jigi koncess jipprezenta Nota ta’ sottomissjonijiet riferibilment dwar l-eccezzjoni ta’ rikuza minnu mqanqla, il-Kummissjoni ghall-ewwel ippretendiet li tali Nota tigi pprezentata mhux aktar tard mill-ghada, 4 ta’ Jannar, 2013, u kien biss fuq insistenza tal-istess esponenti ghall-aktar zmien ragonevoli, illi l-Kummissjoni ikkoncedietlu sat-Tnejn, 7 ta’ Jannar, 2013 fid-9.00 am, kif hekk ukoll ipprefeggiet lill-kontro-parti, l-Onor. Prim Ministru;

Fis-seduta tal-10 ta’ Jannar, 2013 fil-hin tas-2.10 pm il-Kummissjoni, kolleggjalment komposta, kompriz il-membri li taghhom intalbet ir-rikuza, ipprovdiet fuq l-eccezzjoni tar-rikuza sollevata billi cahditha (ara Dokument anness). Fuq it-talba tal-esponenti biex jezamina l-provvediment moghti flimkien mal-konsulenti legali tieghu l-Kummissjoni ikkoncedietlu biss ghaxar (10) minuti ghal tali skop;

Meta rega’ gie imsejjah mill-Kummissjoni, l-esponenti, tramite il-konsulenti legali tieghu, talab li l-Kummissjoni tissoprassjedi sabiex huwa jkun jista’ jipprocedi quddiem dan il-forum idoneju ghat-tutela tad-drittijiet funamentali tieghu. Il-Kummissjoni iddeliberat ghal xi hames (5) minuti u minghajr ebda motivazzjoni gharrfitu li t-talba tieghu ghas-soprassessjoni giet michuda, u li kienet ser tghaddi ‘il quddiem biex tissokta bis-smiegh. F’dawn ic-cirkostanzi l-esponenti ma kellux xelta ohra hlief li jitlob il-permess biex johrog il-barra mis-seduta halli b’hekk ma jgix irremedjabilment ippregudikat il-harsien tal-jeddijiet fundamentali tieghu;

Huwa pacifikament konsolidat f’gurisprudenza, sew lokali, kif ukoll internazzjonali, illi fejn tezisti apprensjoni ragonevoli, skond is-soliti kriterji soggettivi jew oggettivi, illi persuna aggudikanti mhiex indipendenti u imparzjali, jew almenu jkun hekk manifest skond il-kriterju ta’ osservatur pensanti u ragonevolment ekwilibrat illi dak l-istess aggudikant huwa parzjali, jinkombi, b’obbligu, illi dan jastjeni jew jigi rikuzat, u dan in omagg ghall-principju maghruf fl-Istat ta’ Dritt f’socjeta’ demokratika, u ghar-retta amministrazzjoni tal-gustizzja u tal-imparzjalita’

manifestata, illi tabilhaqq il-gustizzja verament tkun tidher li qeghda issir. Hekk ghamel f’dan il-kaz il-President tar-Repubblika li fil-kaz l-iehor tal-2007 aggudikat mill-Kummissjoni, kien ippatrocina lill-esponenti; il-President ta’ Malta biex iserrah mohh kullhadd dwar l-imparzjalita` totali, ghazel li jastjeni minn din il-kwistjoni u ta ezempju sabih ta’ thaddim ta’ dawn il-principji f’socjeta` demokratika. Kien dover ta’ membri ohra li jikkupjaw l-ezempju tajjeb tal-President ta’ Malta.

Mhemmx dubbju illi l-process imniedi fil-konfront tal-esponenti ad istanza tal-Prim Ministru huwa politikament ikkargat, kif wara kollox hu sahansitra hekk accettat u ammess mill-istess intimati, u allura, kif rikonoxxut minn gurisprudenza kopjuza, kull persuna li hi mghobbija bl-oneru li tiggudika hi fid-dover li tastjeni u/jew li tigi rikuzata jekk jezisti dubju legittimu ta’ imparzjalita meta rigwardata fil-qafas tal-fiducja pubblika u tal-oghla sentiment tar-ragonevolezza;

Fil-kaz prezenti gie sottomess quddiem il-Kummissjoni illi l-Avukat Reuben Balzan huwa “managing partner” fil-*firm* ta’ avukati kapeggjata mill-Onorevoli Ministru Francis Zammit Dimech, membru tal-Kabinet li ivvota dwar il-mozzjoni, u li, dippju’, kien involut b’mod qawwi fl-elezzjoni tal-Vici Kap tal-Partit Nazzjonalista Dottor Simon Busuttil li, bhal Prim Ministru, b’ mod vociferu u sa’ minn qabel il-Kummissjoni bdiet tiehu konjizzjoni tal-kaz, pubblikament sejhu ghar-rizenja minn Imhallef tal-esponenti;

Fil-kaz tal-Onor. Imhallef Caruana Colombo gie sottomess illi n-nomina tieghu bhala membru fuq il-Kummissjoni saret mill-istess Prim Ministru akkuzatur, u dan, flimkien mal-konsiderazzjoni illi hu kien ukoll membru tal-istess Kummissjoni fil-kaz tal-2007, kien bizzejjed biex jallerta lill-Kummissjoni illi r-rikuza mitluba kienet ghal kollox flokha u ben fondata.

Fil-kaz tal-Avukat Generali, ghalkemm ir-rikuza ma ntalbetx formalment, dan illimita ruhu biex jghid li ma hassx li kellu jastjieni. Imkien ma nghad minnu, ghad-

domanda mressqa, jekk huwa, jew l-ufficcju tieghu, direttament jew indirettament, gewx ikkonsultati mill-Prim Ministru dwar il-kaz in ezami. Dan, apparti wkoll, il-konsiderazzjoni illi il-kariga ta’ Avukat Generali hi intrinsikament marbuta mal-figura tal-Prim Ministru u hu wkoll id-difensur statutorju tal-istess Prim Ministru u tad-diversi Ministeri u Dekasteri;

Inoltre, l-esponenti ma jistghax ma jirrilevax illi t-termini akkorcjati u mghaggla iffissati mill-Kummissjoni, konsiderat l-implikazzjonijiet tal-kaz ghall-esponenti, *ex facie* huma wkoll indikattivi illi lill-esponenti ma giex akkordat zmien sufficcjenti u ragonevoli sabiex huwa jistudja sewwa l-kaz u l-akkuzi rinfaccjati lilu, jipprepara kif jixraq d-difizi tieghu, u jaghmel ir-ricerki necessarji ghas-sostenn tal-istess difizi;

Fil-kumpless ta’ dawn ic-cirkustanzi ghandu jirrizulta ksur lampanti tad-drittijiet fundamentali tal-esponenti, in partikolari, li jkun aggudikat minn membri tal-Kummissjoni indipendenti u imparzjali, u li jkollu smigh xieraq;

Ghaldaqstanti l-esponenti jitlob bir-rispett li dina l-Onorabbli Qorti joghgobha:

Tiddikjara u tiddeciedi li, il-provvediment tal-istess Kummissjoni tal-10 ta’ Jannar 2013, li permezz tieghu giet michuda l-eccezzjoni tar-rikuza u/jew tal-astensjoni, tal-membri fuq imsemmija, komponenti l-istess Kummissjoni, u l-akkorcjament tat-termini, kif hawn fuq imfisser, arbitrarjament iffissati mill-Kummissjoni, gie lez id-dritt fundamentali tal-esponenti ghal smigh xieraq minn Kummissjoni indipendenti u mparzjali, kif sancit fl-artikolu 39 (2) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta u fl-artikolu 6 (1) ta’ l-Ewwel Skeda tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali Kap 319;
Taghti dawk l-ordnijiet (inkluz tordna li l-membri hawn fuq indikati, jew min minnhom ma jiffurmawx parti mill-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni ghall-Gustizzja ghal dan il-kaz), tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tizgura t-twettiq tad-drittijiet

fundamentali tal-esponenti skond kif hekk iggarantiti taht il-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni surreferita;
Tikkwantifika, okkorrendo, il-kumpens xieraq u adegwat ghal-lezjoni mgarrba mill-esponenti u tordna lill-intimati, jew min minnhom, ihallsu lill-esponenti l-ammont hekk kwantifikat, u dan taht dawk il-provvedimenti li dina l-Qorti jidhrilha xierqa u opportuni.

Bl-ispejjez tal-prezenti procedura kontra l-intimati.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat ir-risposta tal-Avukat Generali, li in forza taghha, dan eccepixxa illi:

Fl-ewwel lok u **in linea preliminari**:

(i) Din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni biex tieħu konjizzjoni tat-talbiet tar-rikorrent u dan abbazi ta' l-Artikolu 101A(7) tal-Kostituzzjoni ta' Malta, li jistipula illi -

"Fit-twettiq ta' dmirijiethom il-membri tal-Kummissjoni u ta' xi wieħed mill-Kumitati tagħha għandhom jaġixxu skont il-ġudizzju individwali tagħhom u ma jkunux suġġetti għad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorità oħra."

u, wisq izjed, abbazi ta' l-Artikolu 101A(14) tal-istess Kostituzzjoni li jgħid illi:

"Il-kwistjoni jekk il-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja tkunx qdiet validament xi funzjoni mogħtija lilha bi jew skont din il-Kostituzzjoni ma għandhiex tiġi eżaminata minn ebda qorti."

Huwa ċar għalhekk li l-intenzjoni tal-leġislatur li tirriżulta mill-Kostituzzjoni hija fis-sens illi l-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja għandha tkun organu Kostituzzjonali li taġixxi ndipendentement minn kull organu ieħor ta' l-Istat kemm jekk Leġislattiv, kemm jekk Eżekuttiv kif ukoll Ġudizzjarju. Dan huwa wkoll konformi man-neċessita' illi dik il-Kummissjoni, illi hija mfassla mill-leġislatur bħala Kummissjoni bilanċjata b'nomini minn firxa

wiesgħa ta’ istituzzjonijiet u illi l-poteri tagħha huma fi kwalunkwe każ strettament limitati u ma jestendux għal poter ta’ impożizzjoni ta’ sanzjonijiet dixxiplinarji fuq il-ġudikant, tkun indipendenti.

Għalhekk l-esponent jissolleva illi għal din l-eċċezzjoni tiegħu lanqas ma għandha tosta l-ġurisprudenza li tassoġġetta lill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku jew xi Kummissjoni Kostituzzjonali oħra għall-ġurisdizzjoni tal-Qrati in kwantu għat-twettiq tad-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu IV tal-Kosituzzjoni u tal-Kap 319 dwar il-Konvenzjoni Ewropeja għad-Drittijiet u l-Libertajiet Fundamentali tal-Bniedem.

Dan jingħad wisq izjed f’dan il-każ fejn dak allegat mir-rikorrent ma jinkwadrax fil-kuntest ta’ protezzjoni ta’ drittijiet fundamentali kif imfisser fit-tielet eċċezzjoni preliminari.

(ii) Subordinatament, illi r-rikorrent ma jispeċifikax jekk f’din il-kawża huwa ħarrikx lill-Avukat Ġenerali in rapprezentanza tal-Gvern skont l-Artikolu 181B tal-Kap 12 jew jekk minflok ħarrkux għax huwa *ex ufficcio* membru tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja.

Fiż-żewġ każijiet it-taħrika ta’ l-esponent hija inutili u infondata. Dan għax jekk l-esponent huwa imħarrek fl-eżercizzju tal-funzjoni tar-rappreżentanza residwa tal-Gvern in kwantu jirrappreżenta l-Istat fit-termini ta’ l-Artikolu 181B t-taħrika tiegħu hija inutili stante illi ma tissusistix sitwazzjoni fejn il-kawża qegħda ssir kontra l-Gvern u minhabba n-natura tat-talba din ma tistax tiġi diretta kontra xi wieħed jew iżjed mill-kapijiet tad-Dipartimenti tal-Gvern; u jekk l-Avukat Ġenerali ġie imħarrek in kwantu *ex ufficcio* membru tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja hemm duplikazzjoni u konfużjoni ta’ taħrikiet peress illi l-istess Kummissjoni hija ukoll imħarrka. Għal dawn il-motivi l-esponent jeċċepixxi illi huwa gie imħarrek inutilment u għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

(iii) In kwantu, ir-rikorrent ma talabx formalment ir-rikuża ta' l-Avukat Ġenerali u tal-Prim Imħallef quddiem il-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja u f'din il-kawża qiegħed jimplika illi bil-preżenza tagħhom fl-istess Kummissjoni huwa se jsofri leżjoni tad-dritt tiegħu ghal smiegħ xieraq, ir-rikorrent naqas li jeżawrixxi r-rimedji ordinarji tiegħu u jsegwi għalhekk li din l-Onorabbli Qorti għandha tiddeklina milli tieħu konjizzjoni tat-talbiet tar-rikorrent in kwantu dawn jistgħu jirrigwardaw lill-imsemmija membri tal-Kummissjoni.

(iv) In kwantu bażata fuq l-Artikoli 39 tal-Kostituzzjoni u 6 tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem l-azzjoni tar-rikorrent hija nsostenibbli u dan peress illi d-drittijiet ta' smiegh xieraq applikabbli skont dawk l-Artikoli japplikaw biss għal organi li jiddeterminaw drittijiet jew obbligi ċivili jew akkużi kriminali u l-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja ma għandhiex dawk il-funzjonijiet kif jirriżulta b'mod ċar mill-Artikolu 9 ta' l-Att dwar il-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja (Kap 369).

Fit-tieni lok, subordinament u bla preġudizzju għas-suespost, **fil-mertu** l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tar-rikorrent huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u jsegwi għalhekk id-deċiżjoni tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja tal-10 ta' Jannar 2013 fejn caħdet it-talba għar-rikuża ta' żewg membri tagħha fi kwaulunkwe kaz ma tikkostitwixxix ksur tad-dritt għal smiegħ xieraq.

L-esponent issa sejjer jgħaddi biex jirrispondi *seriatim* għal dak allegat fir-rikors promotur:

i) Illi l-paragrafi (1), (2) u (3) tar-rikors promotur ma humiex kontestati.

ii) Illi kwantu għall-paragrafu (4) u b' mod partikolari l-kontenut ta' l-aħħar sentenza ta' l-ewwel paragrafu tiegħu l-esponent jissolleva illi l-parti għandha d-dritt illi tirrikuża membru tal-Kummissjoni filwaqt illi jekk membru tal-Kummissjoni jkun jidhirlu li hemm raġuni fil-liġi li għaliha huwa għandu jastjenti huwa għandu jagħmel hekk. F'dan

il-każ rikuża ma saritx u ma huwiex previst mil-liġi illi n-nuqqas ta' rikuża jista' jiġi segwit (jew, biss għall-grazzja ta' l-argument, rimedjat) bi proċedura inkwiżizzjonarja biex membru tal-Kummissjoni jiġi imġiegħel bi prepotenza jastjenti minn rajh anke kontra l-konvinzjoni tiegħu. Pero' f'dan il-każ ir-rikorrent hekk ipprova jagħmel u fil-fatt iddetta domanda bl-aktar firxa wiesgħa possibbli anke jekk mhux bazata fil-liġi u esiġa b' awtorita' li l-esponent jirrispondih, għall-bidu bil-ġurament izda wara ikkonċedielu li ma jiġġuramentahiex. Illi l-esponent jissottometti illi din il-proċedura hija inawdita u kontra l-liġi. Jekk ir-rikorrent jemmen illi l-Prim Ministru kien ħa parir minn għand l-esponent dwar dan il-process ta' tneħħija skont l-Artikolu 97 tal-Kostituzzjoni kien imissu irrikuża lill-esponent u ressaq lill-Prim Ministru bhala xhud biex jipprova l-fatt allegat iżda la darba ma għamilx hekk huwa ma jistax jesiġi illi jtella' xhieda jew, wisq inqas illi jitlob dikjarazzjonijiet minn għand membri tal-Kummissjoni. F'dan ir-rigward ir-rikorrent naqas li jeżawrixxi r-rimedji ordinarji u t-talba tiegħu għal dikjarazzjoni fil-formula tiegħu jew astensjoni hija frivola u vessatorja in kwantu diretta lejn l-iżvijar tal-proċeduri.

iii) In kwantu għall-kumplament tal-paragrafu (4) l-esponent għad li ma kienx obbligat jagħmel dikjarazzjonijiet ivverbalizza dikjarazzjoni quddiem il-Kummissjoni fejn iddikjara li ma kien hemm ebda raġuni skont il-liġi li tagħti lok għal astensjoni. Huwa inġust illi r-rikorrent jiddeskrivi din id-dikjarazzjoni bħala dikjarazzjoni mhux iffirmata biex jimplika li min għamilha ma assumiex responsabbilita' għaliha għax kif jaf ir-rikorrent dak li jiġi verbalizzat anke fil-proċessi quddiem il-Qrati ma jiġix iffirmat għax ikun hemm il-Qorti stess (u f'dan il-każ il-Kummissjoni) xhud tiegħu.

iv) Illi l-esponent fir-rwol tiegħu ta' Avukat Ġenerali ma għandux kummenti x' jagħmel dwar il-kontenut tal-paragrafi (5), (6) u (7).

v) Illi dwar il-paragrafu (8) l-esponent josserva illi kwistjonijiet dwar rikużi u astensjonijiet quddiem il-Kummissjoni jiġu deċiżi fil-Kummissjoni stess u skont il-

Kostituzzjoni ma jispetta lil ebda organu ieħor illi jiddeċiedi dawn il-kwistjonijiet għall-Kummissjoni jew li jiċċensura jew ifaħħar lill-Kummissjoni jew li ifaħħar jew imaqdar xi membru tagħha.

vi) Illi dwar il-kontenut tal-paragrafu (9) l-esponent joġġezzjona għall-allegazzjoni fis-sens illi huwa qatt aċċetta illi l-proċess imniedi kontra r-rikorrent huwa ‘politikament ikkargat’. Huwa ċar illi kull proċess parlamentari huwa wieħed ‘politiku’ pero’ dan ma jġibx bħala konsegwenza illi fl-egħmil tar-rapport tagħhom lill-Kamra tar-Rappreżentanti l-membri tal-Kummissjoni ma jistgħux jaġixxu jew hemm suspett raġjonevoli li mhumiex sejrin jaġixxu skont il-ġudizzju ndividwali tagħhom u b’mod apolitiku kif *del resto* trid il-Kostituzzjoni. Fuq dan il-Kummissjoni diġa’ esprimiet ruħha fid-deċiżjoni tal-10 ta’ Jannar 2013.

vii) Illi dwar il-kontenut tal-paragrafi (10) u (11) dan diġa’ ġie trattat mill-Kummissjoni fid-deċizjoni taghha tal-10 ta’ Jannar 2013 u din il-Qorti ċertament li ma ghandhiex il-funzjoni ta’ Qorti ta’ l-Appell mill-Kummissjoni.

viii) Illi dwar il-kontenut tal-paragrafu (12) m’huwiex korrett illi jingħad illi fil-verbal li għamel quddiem il-Kummissjoni l-esponent illimita ruħu biex jgħid illi ma ħassx li kellu jastjeni. Kuntrarjament għal dak dikjarat mir-rikorrent l-esponent kien irrefera għall-liġi u kien iddikjara li ma kien hemm ebda raġuni fil-liġi li kienet tagħti lok għall-astensjoni tiegħu. Il-liġi fl-Artikolu 734(1)(d)(i) tobbliga l-astensjoni fil-każ li l-ġudikant “ ikun ta l-parir tiegħu, ittratta quddiem il-qorti jew kiteb dwar il-kawża jew dwar kull ħaġa oħra li għandha x’taqsam mal-kawża jew tiddependi minnha” u allura huwa ċar illi meta ddikjara li ma kien hemm xejn fil-liġi li jagħti lok għall-astensjoni l-esponent kien qiegħed impliċitament ukoll jiddikjara, *inter alia*, li ma tax parir fuq il-kwistjoni li kellha quddiemha l-Kummissjoni. Illi fit-tieni parti tal-istess paragrafu r-rikorrent jissolleva dak li l-esponent jaħseb illi hija l-vera raġuni għat-talba għall-astensjoni mingħajr rikuża tiegħu u ċioe’ illi ‘l-kariga ta’ l-Avukat Ġenerali hija ntrinsikament marbuta mal-figura tal-Prim Ministru u hu ukoll id-difensur statutorju ta’ l-

istess Prim Ministru u tad-diversi Ministeri u Dekasteri”. Iżda hawnhekk ukoll ir-rikorrent huwa skorrett fl-analiżi tal-kariga ta’ l-Avukat Ġenerali u qiegħed pjuttost joqogħod fuq il-perċezzjoni popolari, manipulata u superfiċjali li tiddomina l-istampa elettronika milli fuq il-liġi u fuq il-fatti. Il-kariga ta’ l-Avukat Ġenerali hija kariga kostituzzjonali u għandha l-istess protezzjoni ta’ ndipendenza kostituzzjonali tal-karigi fil-ġudikatura. Huwa veru li l-Avukat Ġenerali jiddefendi l-kawzi tal-Gvern u għandu wkoll ir-rappreżentanza residwa tal-Gvern u ta’ l-Istat skont l-Artikolu 181B tal-Kap 12 pero’ huwa veru wkoll illi f’dik il-vesti huwa jiddefendi l-legalita’ ta’ dak li jagħmel il-Parlament u tas-sentenzi tal-ġudikatura meta dawn jiġu mpunjati kemm fil-Qrati domestiċi kif ukoll f’dawk internazzjonali. F’materja ta’ istituzzjoni jew twaqqif ta’ proċeduri kriminali u f’kull materja ohra fejn il-liġi tistipula li huwa għandu jeżerċita xi poter skont il-ġudizzju tiegħu l-Avukat Ġenerali huwa anke skont il-Kostituzzjoni (Art 91(3)) mogħti l-inkariku li jiddeċiedi skont il-ġudizzju ndividwali tiegħu biss bl-istess mod kif inhu mogħti l-inkariku li jaġixxi bħala membru tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja skont l-Artikolu 101A tal-Kostituzzjoni. Għalhekk il-kummenti fil-paragrafu (12) dwar l-Avukat Ġenerali huma barra minn posthom f’ att ġudizzjarju.

ix) Illi dwar il-kontenut tal-paragrafu (13) l-esponent ma jaqbilx illi r-rikorrent ma ingħatax żmien biex jiddefendi ruħu b’ mod effettiv fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ.

x) Illi l-paragrafu (14) huwa konklużjoni u rikapitolazzjoni illi l-esponent ma jħossx illi għandu jikkummenta dwarha *ut sic*.

Għaldaqstant u fid-dawl tas-suespost, mhemm ebda leżjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent skont l-Artikolu 39 (2) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta u l-Artikolu 6 (1) ta’ l-Ewwel Skeda tal-Konvenzjoni Ewropea għad-Drittijiet u l-Libertajiet Fundamentali tal-Bniedem u t-talbiet tar-rikorrent għandhom konsegwentement jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tiegħu.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat ir-risposta tal-Prim Ministru, li in forza taghha eccepixxa illi:

Dina l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet tar-rikorrent billi hija ma ghandhiex il-gurisdizzjoni li tissindika l-mertu quddiem il-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja ("il-Kummissjoni") jew li tagixxi bhala qorti tal-appell fuq mertu ta' proceduri li gja gie deciz mill-istess Kummissjoni. Ir-rikorrenti qed jippretendi li jottjeni minn dina l-Onorabbli Qorti, qorti ta' gurisdizzjoni straordinarja, dak li ma rnexxilux jottjeni quddiem il-Kummissjoni.

Minghajr pregudizzju ghall-premess, dina l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet imressqa mir-rikorrent billi l-ilment dwar in-nuqqas ta' smigh xieraq taht l-art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, dejjem jekk applikabbli ghall-proceduri li qed jinstemghu quddiem il-Kummissjoni, haga li bl-ebda mod qed tigi koncessa mill-esponent, ghandu jigi sindikat f'gheluq il-proceduri ordinarji quddiem il-Kummissjoni u wara li tinghata d-decizjoni mill-istess Kummissjoni f'dawk il-proceduri u dan billi kif ripetutament gie ritenut mill-Qrati Maltin kif ukoll mill-Qorti Ewropea, il-gurisdizzjoni u l-kompetenza ta' dina l-Qorti hija li tara jekk kienx hemm nuqqas ta' smigh xieraq fl-isfond tal-proceduri shah u mhux f'pezzi ta' dawk il-proceduri. Dan ghaliex jinkombi l-ewwel fuq il-Kummissjoni se mai, li tidderiegi l-proceduri quddiemha b'tali mod li tista' bid-direzzjoni taghha tindirizza r-rekwiziti ta' smigh xieraq.

Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt ukoll ghaliex l-art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea invokati mir-rikorrent mhumiex applikabbli ghall-proceduri quddiem il-Kummissjoni u li konsegwentement ir-rikorrent m'ghandux dritt ghall-ebda rimedju fic-cirkostanzi tal-kaz billi l-process quddiem il-Kummissjoni huwa *sui generis*, forma ta' gharbiel li mhux ekwiparabbli ma' xi forma ta' procedura ta' prima stanza.

Fil-proceduri quddiem il-Kummissjoni mhijiex ser issir xi determinazzjoni ta’ drittijiet jew obbligi civili. La hemm akkuza jew talba li tikkostitwixxi xi att kriminali u lanqas kwistjoni civili. Dawn il-proceduri la jistghu jispiccaw b’xi sentenza kriminali jew xi danni civili kontra r-rikorrent u lanqas xi forma ta’ proceduri dixxiplinari.

Minkejja li l-art. 39 tal-Kostituzzjoni kif ukoll l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea joffru protezzjoni ta’ smigh xieraq fi proceduri li jwasslu ghal ‘determinazzjoni tad-drittijiet civili u tal-obbligi tieghu jew ta’ xi akkuza kriminali kontra tieghu’, l-esponent umilment jissottometti, li l-ezitu finali tal-proceduri quddiem il-Kummissjoni huma semplicement tiftixa *prima facie* jekk kienx hemm imgieba hazina da parti tar-rikorrent. Dan mhux ezami u determinazzjoni *in funditus*, izda semplicement investigazzjoni *prima facie*.

Bla pregudizzju ghall-argument li hawn m’hawnx dritt/obbligu civili jew akkuza kriminali, *se mai*, id-determinazzjoni ssir quddiem il-Parlament, u huwa se mai, il-Parlament li huwa finalment marbut bl-Artikolu 39 (1) tal-Kostituzzjoni u bl-Artikolu 6.1 tal-Konvenzjoni.

F’din il-funzjoni, il-Kummissjoni mhix qed tezercita xi poter ta’ dixxiplina u lanqas mhi qed tiehu xi inizzjattiva ghaliex dan il-process skatta in segwitu ta’ mozzjoni li giet imressqa fil-Parlament. Il-Kummissjoni hija biss tenuta li tassigura li min ser jagixxi b’mod dixxiplinari, cioe’ il-Parlament, ghandu ghallinqas bazi biex jaghmel dan l-ezercizzju, ghax jekk le, il-hsara li tista’ ssir lill-gudikant u lill-gudikatura tkun serjissima.

Isegwi ghalhekk illi fil-mansjoni prezenti taghha, il-Kummissjoni tista’ tigi ekwiparata ma’ entita’ investigattiva li bil-partecipazzjoni tal-partijiet interessati tigbor dawk il-provi necessarji sabiex tiddetermina jekk hemmx verament kaz *prima facie* li jista’ mbaghad jigi kkonsidrat mill-Parlament. Fl-ahhar mill-ahhar u fl-eventwalita’ biss illi l-Kummissjoni ssib li jezisti kaz *prima facie*, huwa l-Parlament li ser ikollu jiggudika u jiddetermina l-mozzjoni proposta. Il-Parlament ikollu jasal ghall-konkluzjonijiet tieghu wara smigh gdid quddiemu u l-Parlament jasal

ghall-konkluzjonijiet tieghu minghajr ebda rbit mill-konkluzjonijiet raggunti mill-Kummissjoni. Isegwi allura illi l-proceduri quddiem il-Kummissjoni ma jistghu qatt iwasslu ghal xi lezjoni ta’ dritt fundamentali kontrarjament ghal dak li qed jigi allegat mir-rikorrenti.

Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess, u f’kaz biss illi dina l-Qorti jidhrilha illi l-proceduri quddiem il-Kummissjoni huma sindakabbli minnha fid-dawl tal-garanziji ta’ smigh xieraq kif sanciti f’artikli 39 tal-Kostituzzjoni u l-art. 6.1 tal-Konvenzjoni Ewropea, hawn ukoll l-esponent jopponi d-diversi allegazzjonijiet li qed jigu avvanzati mir-rikorrenti fil-konfront taz-zewg membri tal-Kummissjoni in kwistjoni.

Jibda biex jinghad illi l-involviment ta’ xi membru jew membri li hadu sehem fid-deliberazzjonijiet li wasslu ghall-komunika tal-2007, tista’ tkun materjali biss jekk tali delibera u komunika tal-2007 jikkostitwixxu :-

(a) L-istess mertu tal-proceduri pendenti quddiem il-Kummissjoni fil-prezent, u

(b) ‘decizjoni moghtija mill-[membru], meta ma tkunx qatghet definittivament il-meritu fil-kwistjoni bejn il-partijiet.’

Il-komunika mahruga mill-Kummissjoni fl-2007 kienet tirrigwarda jekk ir-rikorrent setax ikun ufficcjal tal-Kumitat Olimpiku Malti u l-konkluzjoni ta’ opinjoni negattiva giet komunikata lir-rikorrent. Il-Kummissjoni semplicement gibdet l-attenzjoni tieghu ghal dan, minghajr ‘ma qatghet definittivament il-mertu tal-kwistjoni’.

Wara li r-rikorrent injora l-informazzjoni, dan il-fatt gie komunikat lill-Ministru tal-Gustizzja ghax il-Kummissjoni ma setghet taghmel xejn aktar. Dan kien il-limitu tal-poteri taghha u l-partecipazzjoni tal-gudikatura fid-diskussjoni ghax inkella kien ikun hemm lok ghall-akkuza li jkun hemm indhil fil-qadi ta’ dmirijiet tal-imhallef minn haddiehor li mhux permess mill-Kostituzzjoni.

Il-mertu tal-procedura prezenti huwa differenti ghax jitratta d-domanda jekk hemmx kaz *prima facie* ghall-imgieba hazina naxxenti mill-fatt li r-rikorrent injora l-informazzjoni li kellu dwar l-inkompatibilita' tal-ufficcju tieghu fil-Kumitat Olimpiku Malti mahruga mill-Kummissjoni u kif ikkostitwita mill-Kostituzzjoni b'funzjonijiet cari li johorgu regoli tal-etika u jinterpretawhom *in concreto*: kienet x'kienet ir-regola partikolari. Ghaldaqstant, anke li kieku wiehed kellu b'xi mod jara l-kwistjonijiet huma identici, li manifestament mhumiex, fil-komunika tal-2007 dawk il-Membri tal-Kummissjoni kolleggjament gibdu l-attenzjoni tar-rikorrenti u ma tawx decizjoni li taqta' definittivament il-mertu tal-kwistjoni.

Kien hemm biss interpretazzjoni ta' regoli tal-etika u gbid tal-attenzjoni. Isegwi li mhemmx obbligu fuq il-Membri tal-Kummissjoni sabiex jirrikuzaw ruhhom abbazi tal-Artiklu 734 (1) (d) tal-Kodici.

B'zieda mal-premess, qed jigi allegat ukoll mir-rikorrenti li ladarba l-Imhallef Emeritus Victor Caruana Colombo gie appuntat mill-esponent bhala membru tal-Kummissjoni, jezisti konflitt jew ahjar li mhuwiex imparzjali u indipendenti..

Hawn ukoll din l-allegazzjoni hija infondata ghar-ragunijiet li gejjin:

Fl-ewwel lok, l-esponent bhala l-Prim Ministru, appuntah fil-kapacita' tieghu ufficcjali ta' Prim Ministru u mhux personalment jew fil-kapacita' tieghu bhala Membru Parlamentari u l-Imhallef Emeritus Caruana Colombo la hu r-rapprezentant tal-Prim Ministru u lanqas il-fiducjarju tieghu. m'ghandux xi obbligi legali u lanqas lealtajiet lejn min innominah. Dan japplika wkoll ghall-persuna nominata mill-Kap tal-Oppozizzjoni.

Fit-tieni lok, il-fatt illi l-mozzjoni quddiem il-Parlament giet proposta mill-Prim Ministru juri jekk xejn li l-mozzjoni fil-Parlament giet imressqa minnu fil-kapacita' ufficjali tieghu wara awtorizzazzjoni tal-Kabinett u m'ghandux interess personali fiha.

Finalment, l-Imhallfin kollha jafu n-nomina taghhom lill-Prim Ministru in rapprezentanza tal-gvern izda b'daqshekk dan ma jfissirx li l-Imhallfin kollha ghandhom jastjenu f'kull kawza li fiha l-Prim Ministru u/jew il-Gvern ikun parti.

Ghal dak li jirrigwarda l-allegazzjonijiet tar-rikorrent fil-konfront tal-President tal-Kamra tal-Avukati, dawn ukoll huma infondati ghaliex ir-rikorrent ma ressaq l-ebda ilment fis-sens illi din il-persuna esprimiet ruhha direttament dwar il-kaz izda illi persuna ohra li mieghu hemm konnessjonijiet, esprimi ruhu fil-pubbliku. Fic-cirkostanzi, l-allegazzjonijiet tar-rikorrent mhumiex ippruvati.

Fuq kollox l-art. 101A tal-Kostituzzjoni li bih twaqqfet il-Kummissjoni, u senjatament fis-sub-artiklu 7, jipprovdi li kull membru ghandu jagixxi skont il-gudizzju individwali tieghu u ma jkunx soggett ghad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorita' ohra. F'dan il-kaz mhemm l-ebda ilment jew xi forma ta' prova illi l-Avukat Reuben Balzan mhuwiex qed josserva d-dettami tal-artiklu hawn citat.

Ghal dak li jirrigwarda l-pozizzjoni tal-Avukat Generali, jirrizulta illi matul il-proceduri quddiem il-Kummissjoni, ma tressqet l-ebda eccezzjoni formali ta' rikuza fil-konfront tieghu.

Apparti ghalhekk il-kwistjoni illi fil-konfront tal-Avukat Generali, ir-rikorrent ma ezawriex ir-rimedju ordinarju tieghu quddiem l-istess Kummissjoni sabiex jitlob ir-rikuza tieghu b'mod formali, bil-konsegwenza ghalhekk illi dina l-Qorti ma ghandhiex tezercita l-gurisdizzjoni taghha dwar dan l-aspett tal-kaz, jirrizulta illi l-istess Avukat Generali ghamel dikjarazzjoni formali waqt il-process quddiem il-Kummissjoni fejn gie dikjarat illi ma kienet tezisti l-ebda raguni li setghet twasslu sabiex jastjeni.

Kif jirrizulta waqt is-smigh tal-kaz, l-esponent fl-ebda stadju, b'mod dirett jew indirett ma avvicina jew talab xi parir lill-Avukat Generali u jekk xejn jirrizulta illi gew inkarigati avukati ghalkollox indipendenti mill-ufficcju tal-Avukat Generali proprju sabiex tigi rispettata l-

indipendenza tal-Avukat Generali bhala membru tal-Kummissjoni.

Fl-ahharnett, kwantu ghall-ilment illi r-rikorrent ma nghatax zmien adegwat u ragjonevoli mill-Kummissjoni, filwaqt li tali termini jigu ffissati mill-Kummissjoni, ghandu jigi rilevat illi kif jidher mir-risposta intavolata mir-rikorrent quddiem il-Kummissjoni, bl-assistenza ta' tliet avukati, jidher car illi kuntrarjament ghal dak li qed jigi allegat, ir-rikorrent fehem tajjeb il-kaz u l-akkuzi li saru fil-konfront tieghu u li certament kellu zmien adegwat ghal dan l-iskop. Dan apparti l-fatt illi l-Kummissjoni qieghda issa fl-istadju li tisma' l-provi u s-sottomissjonijiet tal-partijiet b'mod ghalkollox ragjonevoli u adegwat.

Ghar-ragunijiet kollha premessi, l-esponent jitlob illi dina l-Onorabbli Qorti tichad it-talbiet rikorrenti, bl-ispejjez.

Rat ir-risposta tal-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni ghall-Gustizzja, li eccepiet illi:

Fl-ewwel lok, l-artikoli citati mir-rikorrent mhumiex applikabbli ghall-kaz in disamina. Illi dan jinghad minhabba zewg ragunijiet – l-ewwelnett ghaliex mhemmx kwistjoni li tikkoncerna drittijiet jew obbligi civili tar-rikorrent; u t-tieni nett billi l-Kummissjoni ghandha biss funzjoni konsultattiva u mhux deciziva u l-organu predispost biex jiddeciedi l-meritu ta' dina l-kwistjoni skond il-Kostituzzjoni huwa il-parlament innifsu u mhux il-Kummissjoni. Il-funzjoni tal-Kummissjoni hija limitata ghall-ghemil ta' rapport fuq liema rapport imbaghad spetta lill-parlament biex jiddeciedi u dan johrog car anke mill-kliem uzati mil-ligi;

Din l-Onorabbli Qorti tiddifetta minn gurisdizzjoni biex tikkunsidra dina l-materja billi tali materja hija riservata lill-organi kostituzzjonali predisposti ghal dan il-ghan u fl-ezercizzju tal-funzjoni taghhom huma liberi u indipendentement minn kull awtorita' ohra;

Fil-fatt, il-Kummissjoni qieghda timxi b'mod li tassigura smigh xieraq lir-rikorrent u taghtu kull opportunita' biex dan jaghmel il-kaz tieghu;

Inoltre, il-membri tal-Kummissjoni huma imparzjali u indipendenti u fl-imgieba taghhom ma urew l-ebda parzjalita' li tista' tiggustifika r-rikors tar-rikorrent. Illi r-rekuza mqajma mill-istess rikorrent giet debitament konsidrata mill-membri tal-Kummissjoni u giet mill-Kummissjoni korrettament deciza u skont il-ligi;

In kwantu, il-lanjanzi tar-rikorrent jolqtu il-komposizzjoni tal-Kummissjoni. Dina l-komposizzjoni hija kif dettata mil-ligi u mill-kostituzzjoni innifisha u ghalhekk mhemm xejn irregolari jew zbaljat f'dan u fi kwalsiasi kaz, dina l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex gurisdizzjoni tissindika dik il-komposizzjoni;

Minghajr pregudizzju ghal dak kollu fuq eccepit, l-agir tal-Kummissjoni huwa korrett u ritwali u mhuwa bl-ebda mod in vjolazzjoni tal-artikoli citati mill-istess rikorrent u ghalhekk it-talbiet tieghu ghandhom jigu michuda.

Rat id-dokumenti.

Semghet ix-xhieda.

Rat l-atti kollha.

Semghet lid-difensuri jittrattaw il-kawza.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din il-kawza, ir-rikorrenti, Imhallef Carmelo Farrugia Sacco qed jitlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni illi bic-cahda tat-talba tieghu ghar-rikuza tal-Imhallef Caruana Colombo u l-Avukat Reuben Balzan fil-proceduri mibdija fil-konfront tieghu wara mozzjoni tal-Prim Ministru fil-Parlament gie lez id-dritt fondamentali tieghu ghal smigh xieraq kif sancit mill-Art. 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea u Art. 39 tal-Kostituzzjoni. Ir-rikorrenti jsostni wkoll illi z-zmien qasir li gie moghti biex

iwiegeb fil-proceduri wkoll huwa leziv tal-istess dritt fondamentali.

L-intimati Avukat Generali, Prim Ministru u Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja minbarra li ma jaqblux fuq il-mertu, iressqu diversi eccezzjonijiet ta' natura preliminari, senjatament in-nuqqas ta' gurisdizzjoni u l-inapplikabilita' tal-Art. 6(1) ghall-kaz in kwistjoni. L-Avukat Generali jsostni wkoll in-nuqqas ta' kjarezza tar-raguni ghaliex gie mharrek hu. L-intimati jishqu wkoll illi l-funzjoni tal-Kummissjoni f'dawn il-proceduri hija wahda konsultattiva biss u ghalhekk taqa' barra l-ambitu tal-imsemmija provvedimenti.

<u>Gurisdizzjoni</u>

L-intimati kollha jeccepixxu nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' din il-Qorti. Huwa principju accettat illi eccezzjoni ta' nuqqas ta' gurisdizzjoni hija wahda ta' ordni pubbliku (ara "Fenech Adami nomine vs Christos nomine", deciza mill-Qorti tal-Kummerc fis-6 ta' April 1972).

L-intimati fil-kawza odjerna jsejsu l-eccezzjoni taghhom fuq l-Art. 101A (14) li jipprovdi testwalment illi:

(14) Il-kwistjoni jekk il-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja tkunx qdiet validament xi funzjoni moghtija lilha bi jew skont din il-Kostituzzjoni ma ghandhiex tigi ezaminata minn ebda qorti."

Dawn il-Qrati kellhom okkazzjoni jezaminaw din il-materja fil-kawza "L-Onor. Imh. Anton Depasquale vs L-Onor. Prim Ministru et", deciza fid-29 ta' Jannar 1999), il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Imh. G. Caruana Demajo) kellha dan xi tghid:

"*Fi stat ta' dritt, hadd ma hu fuq il-ligi, u l-kummissjoni, imwaqqfa taht il-ligi biex hi wkoll thares il-ligi, tkun hielsa minn skrutinju mill-Qrati fil-kaz biss li s-setghat taghha tinqeda bihom skont il-ligi; jekk tmur lil hemm minn dawn is-setghat, u tfassal principji anti-kostituzzjonali, tkun*

kisret il-ligi, u l-Qrati – l-organu fdat bid-dmir li jara l-ligi tithares – ihassru dak li tkun ghamlet hazin.”

Fl-istess sentenza rriteniet illi:

“*Sakemm nibqghu nghixu fi stat ta’ dritt, hadd ma hu hieles minn dan l-iskrutinju tal-Qrati.*”

Dan il-principju gie konfermat u infatti kkwotat verbatim mill-Qorti Kostituzzjonali f’appell mill-istess sentenza moghti fl-4 ta’ Settembru 2000. Recentement, fil-kawza “Sacco vs Onorevoli Prim Ministru et”, il-Prim’Awla tal-Qorti Civili fil-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha (25 ta’ Mejju 2012) irriteniet illi:

“*Il-principji tal-gustizzja naturali jridu dejjem u skruplozament jigu osservati minn kull Qorti, Tribunal, Bord jew Kummissjoni mahtura biex tiehu decizjoni fir-rigward ta’ individwu u ebda awtorita’ moghnija b’dan il-poter ma tista’ twarrab dawn il-principji b’immunita’.*”

Il-jeddijiet invokati mir-rikorrenti f’dawn il-proceduri huma l-principji ta’ gustizzja naturali li huma min-natura taghhom inderogabbli. Ghaldaqstant, din il-Qorti tqis li ebda awtorita’ li tezercita attivita’ ta’ decizjoni ma tista’ tigi ezentata mit-tharis taghhom u, konsegwentement, fl-iskrutinju ta’ dawn il-Qrati jekk l-istess principji effettivament tharsux. Ghalhekk, din l-eccezzjoni qieghda tigi michuda.

<u>L-Avukat Generali</u>

Ir-rikorrent f’din il-kawza baqa’ ma ccarax ghaliex harrek lill-Avukat Generali. Ma gab ebda raguni u lanqas ma ghamel ebda sottomissjoni fir-rigward.

Issa l-Art. 181B tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta’ Malta, introdott permezz tal-Att XXIV tal-1995 jirregola r-rapprezentanza gudizzjarja tal-Gvern ukoll fi proceduri ta’ natura kostituzzjonali. Is-subinciz (2) tal-imsemmi Artikolu jipprovdi li l-Avukat Generali jirraprezenta l-Gvern f’dawk l-

atti li minhabba n-natura taghhom ma jistghux jigu diretti kontra kapijiet ohra.

Fil-kawza odjerna, din il-Qorti tqis utili, anzi essenzjali, il-prezenza tal-Gvern wiehed mit-tliet pilastri tal-istat u ghalhekk tqis li l-Avukat Generali gie korrettement imharrek.

Rimedji ordinarji

L-Avukat Generali fis-sottomissjonijiet tieghu jinsisti illi fir-rigward tal-Avukat Generali u l-Prim Imhallef, ir-rikorrenti ma ezawriex ir-rimedji ordinarji stante li qatt ma ntalbet ir-rikuza taghhom quddiem il-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja. Fil-kuntest, din il-Qorti tinnota illi, ghalkemm fir-rikors promotur gew imsemmija kemm l-Avukat Generali u l-Prim Imhallef u l-pozizzjoni taghhom fil-Kummissjoni, l-ilment tar-rikorrent jinkwadra ruhu essenzjalment fic-cahda da parti tal-Kummissjoni tat-talba ghar-rikuza tal-Imhallef Caruana Colombo u l-Avukat Reuben Balzan. Din il-Qorti hija kostretta fil-parametri ta' din ic-cahda u ghalhekk kull referenza ghall-konsiderazzjoni ta' rikuza li setghet giet koltivata f'xi zmien fil-konfront tal-Avukat Generali u l-Prim Imhallef qieghda tigi minnufih skartata.

Applikabilita' tal-Art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-Art. 6 tal-Konvenzjoni

L-intimati kollha jsostnu li l-fuq imsemmija artikoli mhumiex applikabbli ghall-kaz odjern u dan peress illi l-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja ma tiddeterminax drittijiet jew obbligi civili.

Il-Qorti tibda biex tirreferi ghall-awturi Van Dijk, van Hoof, van Rijn li, fil-ktieb "Theory and Practice of the European Convention on Human Rights" (4th ed. pag. 538) jibdew l-osservazzjonijiet konklussivi taghhom rigward il-kuncett ta' "civil rights and obbligations" billi jiddikjaraw hekk:

"*The Strasbourg case law concerning 'civil rights and obligations' still lacks clarity and certainty in certain*

respects in spite of several praiseworthy efforts of the 'new' Court to draw some general lines. It lacks clarity because no general definition of 'civil rights and obligations' can still be inferred from it, while the criteria developed by the Court, such as that of the effect which the outcome of the proceedings may have for a right or obligation of a civil character, are not very specific and sometimes difficult to apply. It lacks certainty because the lines drawn in the case law curve rather frequently and appear still to lead within the Court to different views in concrete cases. In our opinion this lack of clarity and certainty, which constitutes an undesirable situation not only for the individual seeking justice, but also for the public authorities and the courts in the Contracting States, which are called upon to apply Article 6, can only be eliminated if the Court departs from its present casuistic approach and develops a general and readily applicable definition of 'civil rights and obligations', thus fulfilling its function to give direction to the interpretation and application of the Convention."

F'dan l-isfond, il-Qorti tinnota it-test uzat fis-sentenza tal-Qorti Ewropea fil-kawza "Pellegrin vs France" (1999) li eskludiet l-applikabilita' tal-Art. 6 ghall-kazijiet ta' "*special bond of trust and trust and loyalty*" in relazzjoni ma' persuna "*acting as a depository of public authority*".

Fl-2007 mbaghad, il-Grand Chamber fil-kawza "Eskelinen vs Finland" spjega l-kundizzjonijiet li jridu jintwerew sabiex wiehed jasal ghall-eskluzjoni tal-applikabilita' tal-Art. 6.

"*To recapitulate, in order for the respondent State to be able to rely before the Court on the applicant's status as a civil servant in excluding the protection embodied in Art.6, two conditions must be fulfilled. First the State in its national law must have expressly excluded access to a court for the post or category of staff in question. Secondly, the exclusion must be justified on objective grounds in the State's interest. The mere fact that the applicant is in a sector or department which participates in the exercise of power conferred by public law is not itself decisive. In order for the exclusion to be justified, it is not*

enough for the State to establish that the civil servant in question participates in the exercise of public power or that there exists, to use the words of the Court in the Pellegrin judgment, a 'special bond of trust and loyalty' between the civil servant and the State, as employer. It is also for the State to show that the subject matter of the dispute in issue is related to the exercise of state power or that it has called into question the special bond. Thus there can in principle be no justification for the exclusion from the guarantees of ordinary labour disputes, such as those relating to salaries, allowances or similar entitlements, on the basis of the special nature of relationship between the particular civil servant and the State in question. There will, in effect, be a presumption that Art.6 applies. It will be for the respondent Government to demonstrate, first that a civil servant applicant does not have a right of access to a court under national law and, secondly, that the exclusion of the rights under Art.6 for the civil servant is justified."

Din ir-referenza ghas-servizz civili qieghda ssir minn din il-Qorti fid-dawl ta' dak deciz mill-Qorti Ewropea fil-kaz "Pitkevich vs Russia" (deciza fit-8 ta' Frar 2001), fejn il-Qorti rriteniet illi:

"*The Court observes that the judiciary, while not being part of ordinary civil service, is nonetheless part of typical public service. A judge has specific responsibilities in the field of administration of justice which is a sphere in which States exercise sovereign powers. Consequently, the judge participates directly in the exercise of powers conferred by public law and performs duties designed to safeguard the general interests of the State.*"

Madanakollu, l-istess Qorti Ewropea fil-kaz ta' "Olujic vs Croatia" (deciza fil-5 ta' Frar 2009) irriteniet illi galadarba l-materja ta' dixxiplina ta' gudikant kienet qed tigi mistharrga minn tribunal, kienu gew sodisfatti l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-kaz Eskelinen, u ghaldaqstant tiskatta l-protezzjoni tal-Art. 6. Il-kaz odjern huwa simili.

Tenut kont ukoll tal-principju enuncjat mill-Qorti Ewropea fil-kaz Frydlender u cioe' li kull restrizzjoni fir-rigward ghandha tigi interpretata restrittivament, din il-Qorti ma tqisx li l-eskluzjoni invokata tghodd ghall-kaz in ezami, fejn, wara kollox, gudikant qed jiddefendi drittijiet li jinkludu dawk essenzjalment privati u cioe' l-integrita' ta' ismu u, anke sussegwentement drittijiet pekunarji tieghu. Din il-Qorti tirreferi wkoll ghad-dikjarazzjoni tal-Consultative Council of European Judges maghmula fi Strasbourg fl-20 ta' April 2010 in relazzjoni ma' tnehhija ta' gudikant fis-Serbia fejn l-istess kunsill sahaq li proceduri ghat-tnehhija ta' gudikant ghandhom isiru bi "due process guarantees" tal-Konvenzjoni Ewropea.

Finalment, din il-Qorti ma tistax tikkontempla kif wiehed qatt jista' jishaq fuq l-indipendenza tal-gudikant jekk dan jista' jigi processat u possibilment imwarrab minghajr ma jinghata l-garanziji kollha ta' smigh xieraq fi process fil-konfront tieghu li, wara kollox, jiskatta b'semplicement mozzjoni mressqa fil-Kamra tad-Deputati.

L-intimati jsostnu wkoll li l-Artikoli invokati mir-rikorrenti ma japplikawx ghaliex il-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja ma taghtix "legally binding decisions" izda taqdi l-funzjonijiet taghha biss fuq bazi "prima facie".

Harris, O'Boyle & Warbrick (pag. 226) jikkonfermaw:

"*....it is still necessary to show that civil rights and obligations are being 'determined' by the decision to which it is sought to apply Article 6 (1). This will be the case when the decision is '**directly decisive**' for the civil rights and obligations concerned ....*", u dan b'referenza ghal dak stabbilit mill-Qorti Ewropea fil-kaz Ringeisen fl-1971.

Il-Qorti Kostituzzjonali, fil-kawza "Cecil Pace vs L-Onor. Prim Ministru et" (deciza fit-3 ta' Dicembru 1997) spjegat hekk il-funzjoni decizorja ta' awtorita' gudikanti.

"*Ghandu jkollu l-poter li jorbot lill-partijiet li jidhru quddiemu in kontestazzjoni w id-decizjoni tieghu jehtieg*

allura li jkollha effett vinkolanti anke jekk mhux necessarjament ikun jifforma parti mill-istruttura gudizzjarja ordinarja pero' jrid jinkorpora fih dawk il-karatteristici fondamentali assocjati mal-process gudizzjarju li jkunu jiggarantixxu smigh xieraq fosthom dak il-minimu ta' indipendenza w imparzjalita' essenzjali biex juru li mhux biss il-gustizzja tkun qed issir sewwa u kif mistenni imma li jkun hemm jidher fid-dieher li hekk ikun qed isir."

Fil-kaz "Belilos vs Switzerland", il-Qorti Ewropea osservat illi:

"*a "tribunal" is characterized in the substantive sense of the term by its judicial function, that is to say determining matters within its competence on the basis of rules of law and after proceedings conducted in a prescribed manner […]. It must also satisfy a series of further requirements – independence in particular of the executive; impartiality; duration of its members' terms of office; guarantees afforded by its procedure – several of which appear in the text of Article 6§1 (art 6-1) itself.*"

Huwa fid-dawl ta' dawn il-principji illi l-Qorti ezaminat il-funzjonijiet moghtija mil-ligi lill-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja meta tkun prezentata mozzjoni ghall-ghemil ta' indirizz lill-President.

L-Art. 9(1) tal-Kap. 369 jipprovdi illi:

"***9.** (1) Meta jinghata avviz fil-Kamra tad-Deputati dwar mozzjoni ghall-ghemil ta' indirizz lill-President kif imsemmi fl-artikolu 97(2) tal-Kostituzzjoni, l-iSpeaker ghandu, minghajr ma jippermetti li din tinghata xi pubblicita', izomm il-mozzjoni pendenti, u ghandu jirreferi din l-istess lill-Kummissjoni.*"

Inoltre, l-Art. 9(4) tal-Kap. 369 jipprovdi illi:

"*(4) Il-Kummissjoni ghandha taghmel l-investigazzjoni necessarja u taghmel rapport fuq l-istess lill-iSpeaker. Jekk ir-rapport tal-Kummissjoni jkun jghid li mhemmx*

imgieba hazina jew li l-imhallef jew magistrat ma jkollu ebda inkapacita', ma ghandha tittiehed ebda azzjoni ohra fil-Kamra dwar dak ir-rapport u ma ghandhom isiru ebda proceduri ohra dwar il-mozzjoni pendenti quddiem il-Kamra."

Il-provvedimenti tal-Kostituzzjoni fir-rigward gew skrutinati mill-Qorti Kostituzzjonali fil-fuq citata sentenza "Imh. Anton Depasquale vs L-Onor. Prim Ministru et", tal-4 ta' Settembru 2000, fejn dik il-Qorti sostniet:

"*Biz-zieda kontemplata u mqieghda fis-sehh bil-ligi impunjata, jista' jinghad li l-process sar wiehed aktar elaborat, altrimenti l-process baqa' essenzjalment wiehed.*"

Din il-Qorti ghalhekk hi tal-fehma illi, galadarba l-proceduri skattati quddiemha wara l-prezentata ta' mozzjoni fil-Kamra tad-Deputati jistghu jinghalqu b'mod finali jekk jinstab li ma jezistux lanqas prima facie l-fatti li fuqhom tkun fondata l-mozzjoni, l-element ta' determinazzjoni ta' drittijiet huwa sodisfatt. Ikun hemm dik il-"legally binding decision" u ghalhekk, il-procedura ma tistax tigi ezenti mill-applikabilita' tal-garanziji provduti bl-Art. 6 tal-Konvenzjoni u l-Art. 39 tal-Kostituzzjoni.

<u>Mertu</u>

Huwa ritenut illi is-sistema Maltija hija fondata fuq il-premessa li "il guidice non si presume ne' parziale ne' corrotto".

Van Hoof u Van Dijk (op. cit. P. 613) isostnu wkoll:

"*The adjectives 'independent' and 'impartial' are the expression of two different concepts. The notion of 'independence' refers to the lack of any connection between the tribunal and other parts of government, whereas the 'impartiality must exist in relation to the parties to the suit and the case at issue. However, the Court has not always drawn a clear borderline between*

the two concepts, and often considers both concepts together."

In linea ta' principji huwa ritenut illi:

"*An independent tribunal – By 'independent' is meant "independent of the executive and also of the parties.*

An impartial tribunal – 'Impartiality' means lack of prejudice or bias. To satisfy the requirement, the tribunal must comply with both a subjective and an objective test: The existence of impartiality for the purpose of Article 6(1) must be determined according to a subjective test, that is on the basis of the personal conviction of a particular judge in a given case, and also according to an objective test, that is ascertaining whether the judge offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect" (Harris, O'Boyle & Warbrick).

Van Dijk u Van Hoof (op. cit. 613) isostnu:

"*For impartiality it is required that the court is not biased with regard to the decision to be taken, does not allow itself to be influenced by information from outside the court room, by popular feeling, or by any pressure whatsoever, but bases its opinion on objective arguments on the ground of what has been forward at the trial.*"

Il-Qorti Ewropea fis-sentenza "Hauschildt vs Denmark" (1989) sostniet illi:

"*The existence of impartiality for the purpose of Article 6(1) must be determined according to a subjective test, that is on the basis of the personal conviction of a particular judge in a given case, and also according to an objective test, that is ascertaining whether the judge offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect.*"

Fil-kawza "Daktaras vs Lithuania" irriaffermat:

"*The Court recalls that there are two aspects to the requirement of impartiality in Article 6 para. 1 of the Convention. First, the tribunal must be subjectively impartial, i.e. no member of the tribunal should hold any personal prejudice or bias. Personal impartiality is presumed unless there is evidence to the contrary. Secondly, the tribunal must also be impartial from an objective viewpoint, i.e. it must offer sufficient guarantees to exclude any legitimate doubt in the respect (see Academy Trading Ltd. and "Others v. Greece, no. 30342/96, 4.4.2000, para. 43).*

Under the objective test, it must be determined whether there are ascertainable facts, which may nevertheless raise doubts as to their impartiality. In this respect even appearances may be of a certain importance. What is at stake is the confidence which the courts in a democratic society must inspire in the public and above all in the parties to the proceedings (ibid. Para. 45)."

Fid-dawl ta' dawn l-insenjamenti, il-Qorti ghaddiet biex tezamina c-cirkostanzi kollha rigwardanti z-zewg membri tal-Kummissjoni li taghhom giet michuda r-rikuza mill-istess Kummissjoni.

Ghar-rigward tal-Imhallef Caruana Colombo, ir-rikorrenti jsostnu li dan ma jistax ikun indipendenti u imparzjali, l-ewwelnett ghaliex huwa gie nominat fuq il-Kummissjoni mill-Prim Ministru proponent tal-mozzjoni. Din il-Qorti ma tqisx li hawnhekk ir-rikorrenti jista' jinghata ragun.

L-Art. 101A (7) tal-Kostituzzjoni jipprovdi illi:

"*(7) Fit-twettiq ta' dmirijiethom, il-membri tal-Kummissjoni u ta' xi wiehed mill-kumitati taghha ghandhom jagixxu skont il-gudizzju individwali taghhom u ma jkunux suggetti ghad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorita' ohra.*"

Li kieku l-Qorti kellha tabbraccja l-argument tar-rikorrenti, wiehed imbaghad logikament jasal ghall-estrem li l-ebda imhallef fil-Qrati Maltin (inkluz ir-rikorrenti stess) ma jista'

qatt ikun indipendenti f'kawzi fejn il-gvern huwa parti gharraguni li dawn kollha gew maghzula ghall-kariga millistess gvern (ara wkoll f'dan is-sens il-fuq citata sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali tad-19 ta' Settembru 2001).

Ir-rikuza tal-Imhallef Caruana Colombo intalbet ukoll gharraguni li dan kien diga' membru tal-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja fis-sena 2007 meta din gibdet l-attenzjoni tar-rikorrenti li l-agir tieghu kien jolqot il-fiducja li ghandu minhabba l-kariga tieghu u li kien qed jonqos li jimxi skont il-kodici tal-etika ghall-Gudikanti u l-mozzjoni odjerna tibbaza fuq dan il-fatt.

Jirrizulta, madanakollu, illi l-mozzjoni proposta fil-Kamra tad-Deputati mill-Prim Ministru mhijiex imsejsa fuq il-fatti tal-2007, pero' fuq il-fatt li "l-istess Imhallef injora d-direzzjoni tal-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja u kompla jokkupa l-kariga ta' President tal-Kumitat Olimpiku Malti u dan bi vjolazzjoni kontinwa tal-Kodici tal-Etika ghall-Gudikanti". Il-mozzjoni ssemmi wkoll illi "l-kummissjoni tal-Etika tal-Kumitat Olimpiku internazzjonali iccensurat l-agir tal-istess Imhallef".

Il-Qorti hawnhekk tirreferi ghal dak li sostniet il-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza taghha tal-5 ta' Ottubru 2001 fil-kawza "Onor. Imh. Anton Dr. Depasquale vs Avukat Generali", fejn irreferiet ghas-sentenza tal-Qorti Suprema tal-Istati Uniti fis-sentenza "Litcky vs United States" li rriteniet illi:

"*Opinions formed by the Judge on the basis of facts introduced or events occurring in the course of the current proceedings, or of prior proceedings, do not constitute a basis for a biased or partiality motion unless they display a deep seated favouritism or antagonism that would make fair judgment impossible. Thus, judicial remarks, during the course of a trial that are critical or disapproving of, or even hostile to counsel, the parties, or their cases ordinarily do not support a biased or partiality challenge.*"

Il-Qorti fic-cirkostanzi, ghalhekk, tqis illi l-mertu prezentement quddiem il-Kummissjoni ghall-

Amministrazzjoni tal-Gustizzja huwa ben divers u ghalhekk tqis ir-rikorrenti hawnhekk ukoll m'ghandux ragun.

Ghar-rigward tar-rikuza tal-Avukat Dr. Reuben Balzan, il-Qorti tinnota li l-lanjanzi tar-rikorrenti jippernjaw ruhhom fil-fatt li l-Avukat Balzan ghandu konnessjonijiet politici mal-Avukat Simon Busuttil li esprima pubblikament il-fehma tieghu fil-konfront tal-Imhallef Farrugia Sacco.

Hawnhekk ukoll, il-Qorti terga' tirreferi ghall-Art. 101A (7) li jipprovdi illi:

"*(7) Fit-twettiq ta' dmirijiethom, il-membri tal-Kummissjoni u ta' xi wiehed mill-kumitati taghha ghandhom jagixxu skont il-gudizzju individwali taghhom u ma jkunux suggetti ghad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorita' ohra.*"

Ma ngabet ebda prova li Dr. Balzan qatt seta' wera li kien pregudikat fil-materja minhabba l-konnessjonijiet tieghu ma' politiku li kien diga' wera l-fehmiet tieghu. Lanqas ma tista' l-Qorti taghti piz lill-fatt li Dr. Balzan jipprattika l-professjoni legali tieghu f'ufficcju ma' membru parlamentari. Ir-realta' f'Malta hija li ftit huma l-ufficcji legali li ma jinkludux fihom xi avukat jew aktar b'konnessjonijiet diretti jew indiretti fil-politika f'Malta. Hafna mill-gudikanti fil-Qrati taghna gew minn dawn l-ufficcji legali. Kollha, meta msejha biex jiggudikaw, hallew warajhom kull konnessjoni anke dik politika. Ma ghandha ebda prova din il-Qorti li Dr. Reuben Balzan qed jagixxi diversament.

Inoltre tinnota wkoll illi jekk il-Kummissjoni ghall-Amministrazzjoni tal-Gustizzja tasal biex issib illi hemm ragunijiet "prima facie" biex il-mozzjoni titressaq quddiem il-Kamra tad-Deputati, ser ikunu l-istess politici li jiehdu d-decizjoni finali. Minn dan jidher li l-konnessjonijiet politici mhumiex minnhom infushom inkompatibbli mal-proceduri ta' tnehhija ta' gudikant.

Finalment wiehed ma jista' qatt jinjora l-fatt li l-Avukat Balzan qieghed jippartecipa fid-deliberazzjonijiet tal-Kummissjoni flimkien ma ghadd kbir ta' membri ohra.

Dan kollu jwassal lil din il-Qorti tikkonkludi illi, kif irriteniet il-Qorti Ewropea fil-kaz St. Leonard's Band Club vs Malta" (deciza fid-29 ta' Lulju 2004) b'referenza wkoll ghall-kaz ta' "Ferrantelli and Santangelo vs Italy",
"*The standpoint of those claiming that it is not impartial is important but not decisive. What is decisive is whether the fear can be held to be objectively justified*". Din il-gustifikazzjoni fil-kaz odjern ma gietx pruvata.

Dwar l-akkorcjament tat-termini li minnhom jilmenta r-rikorrenti, din il-Qorti ma tistax tonqos milli tinnota li t-termini moghtija lill-Imhallef Farrugia Sacco biex jirrispondi ghall-akkuzi li kien rinfaccat bihom kienu tassew irragjonevolment qsar. Huwa nghata biss tlett ijiem biex jipprezenta nota ta' sottomissjonijiet tieghu dwar ir-rikuza minnu mitluba. Ukoll, meta l-Kummissjoni ddecidiet dwar ir-rikuza gie lilu koncess zmien ta' biss ghaxar minuti biex jezamina l-provvediment moghti u jikkonsulta mal-konsulenti legali tieghu dwar kif ser jipprocedi.

Tenut kont tan-natura serjissima tal-kaz, dan ma kienx bizzejjed. Wiehed jinnota illi sal-lum, 10 xhur wara, il-Qorti mhijiex informata li l-proceduri quddiem il-Kummissjoni jinsabu maghluqa. Fic-cirkostanzi, l-ghaggla li mxiet biha l-Kummissjoni dak iz-zmien tistona wisq.

Madanakollu, galadarba l-Imhallef Farrugia Sacco u l-konsulenti fil-fatt irnexxielhom iwettqu d-difiza b'mod mill-aktar efficcjenti minkejja d-diffikultajiet tat-termini qosra, din il-Qorti tqis li l-biza' ta' lezjoni tad-dritt fondamentali gie effettivament imxejjen.

Ghaldaqstant, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi, fid-dawl ta' dak premess tiddikjara billi tichad l-eccezzjonijiet ta' natura preliminari li ressqu l-intimati, tichad it-talbiet tal-Imhallef Carmelo sive Lino Farrugia Sacco ghaliex mhux pruvati.

Kull parti ghandha tbati l-ispejjez taghha.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------